

รามคำราฯ

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๔

บทบรรณาธิการ

คำถ้าม ระหว่างสมรส คู่สมรสฝ่ายหนึ่งใช้เงินสินส่วนตัวก่อสร้างบ้านในที่ดินสินส่วนตัว ดังนี้ บ้านที่ปลูกเป็นสินส่วนตัว หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยให้ดังนี้

คำพิพากษารัฐที่ ๑๔๕/๒๕๖๓ โจทก์ใช้เงินสินส่วนตัวของโจทก์ที่มีมาก่อนจะเปลี่ยนสมรสกับจำเลยที่ ๑ ซื้อที่ดินพิพากษาแล้ว โจทก์ยังใช้เงินสินส่วนตัวของโจทก์ก่อสร้างบ้าน โรงจอดรถ คอกวัว และศาลาไว้น้ำในที่ดินพิพากษาของโจทก์ แม้เป็นการก่อสร้างในระหว่างที่โจทก์กับจำเลยที่ ๑ เป็นสามีภริยากันก็จะถือว่าบ้านพิพากษาเป็นทรัพย์สินที่โจทก์กับจำเลยที่ ๑ ได้มาระหว่างสมรสหากได้ไม่ บ้านพิพากษาจะเป็นสินส่วนตัวของโจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๗๙ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องข้อกล่าวหาทั้งสองออกจากบ้านพิพากษาและเรียกค่าเสียหายได้

คำถ้าม การซื้อขายตามจำนวนเนื้อที่ดินที่เป็นจริง ผู้ขายส่งมอบที่ดินแก่ผู้ซื้อน้อยกว่าจำนวนที่ตกลงไว้ในสัญญาไม่เกินกว่าร้อยละห้าแต่ผู้ซื้อรับไว้ หากผู้ซื้อชำระเงินค่าที่ดินเกินไป ผู้ขายต้องคืนเงินค่าที่ดินแก่ผู้ซื้อหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษารัฐที่ ๑๓๕/๒๕๖๔ หนังสือสัญญาจะซื้อขายที่ดินข้อ ๑ มีข้อความว่า ผู้ซื้อขายเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๔๘๕๐ เนื้อที่ ๒๒ ไร่ ๒ งาน ๗๙ ตารางวา ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๖๖๗๖ เนื้อที่ ๒๐ ไร่ ๙.๙ ตารางวา ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๖๖๗๙ เนื้อที่ ๓๒ ไร่ ๒ งาน ๑ ตารางวา และที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๖๘๗๑ เนื้อที่ ๒๖ ไร่ ๓ งาน ๗.๖ ตารางวา ข้อ ๒ ผู้ซื้อขายตกลงจะขายและผู้ซื้อตกลงจะซื้อที่ดินดังกล่าวในข้อ ๑ โดยเป็นการซื้อขายตามจำนวนเนื้อที่ดินที่เป็นจริงในราคาระล ๑๙๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๙,๓๙๐,๐๐๐ บาท เป็นข้อสัญญาที่กำหนดจำนวนเนื้อที่ดินแต่ละแปลงและราคาน้ำที่ดินต่อไร่ชัดเจน แสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์และจำเลยชัดแจ้งว่ามีความประสงค์จะซื้อขายที่ดินกันตามจำนวนเนื้อที่ดินที่แท้จริง มิใช่เป็นการซื้อขายตามจำนวนเนื้อที่ในโฉนดที่ดินหรือขายเหมาแปลง ดังนั้น เนื้อที่ดินแต่ละแปลงตามที่ระบุในสัญญาจะซื้อขายที่ดินจึงเป็นสาระสำคัญของสัญญา แม้ตามสัญญาจะซื้อขายที่ดินมิได้กำหนดว่าจะต้องมีการร่วงลดที่ดินก่อน ก็ไม่มีผลทำให้การซื้อขายที่ดินดังกล่าวลับเป็นการซื้อขายตามจำนวนเนื้อที่ในโฉนดที่ดินไปได้ โจทก์ซึ่งรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินชอบที่จะร่วงลดตรวจสอบเนื้อที่ดินว่ามีจำนวนเนื้อที่ครบตามที่ระบุในสัญญาจะซื้อขายที่ดินหรือไม่

จำเลยส่งมอบที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๖๖๘๙ แก่โจทก์ เนื้อที่ ๓๐ ไร่ ๑ งาน ๒.๔ ตารางวา น้อยกว่าจำนวนที่จำเลยตกลงไว้ในสัญญา ๒ ไร่ ๑ งาน ๙.๖ ตารางวา โจทก์ซึ่งรับเอาไว้ ต้องใช้ราคากตามส่วนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๖๖ วรรคหนึ่ง เมื่อโจทก์ชำระเงินค่าที่ดิน แก่จำเลยเกินไป จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องคืนเงินค่าที่ดินจำนวนดังกล่าวแก่โจทก์

คำตาม การขยายกำหนดเวลาไถ่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยได้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกานี้ ๘๘๖๐/๙๕๖๓ การขยายกำหนดเวลาไถ่แม้ ป.พ.พ. มาตรา ๔๖๖ วรรคสอง จะมีได้บังคับให้ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่การขยายกำหนดเวลาไถ่อย่างน้อยต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้รับไถ่ จึงจะบังคับกันได้ แต่โจทก์ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ผู้รับไถ่มาแสดงจึงไม่มีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ตามบทบัญญัติตั้งก่อนว่า โจทก์ไม่อาจกล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ตกลงขยายกำหนดเวลาไถ่เพื่อฟ้องบังคับให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ รับการไถ่ที่ดินพิพาทจากโจทก์ได้ ฉะนั้น เมื่อโจทก์ไม่ไถ่ที่ดินพิพาทภายใต้กำหนดที่ดินพิพาท ย่อมตกเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยเด็ดขาด ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๙๑ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงมีสิทธิจดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทแก่จำเลยที่ ๓ ได้ โจทก์ไม่มีสิทธิขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กับจำเลยที่ ๓

คำตาม แคชเชียร์เข็คระบุชื่อผู้รับเงิน มีการขีดคร่อมพร้อมกับมีข้อความว่า "A/C Payee Only" ในช่องขีดคร่อม ธนาคารนำไปเรียกเก็บเงินเข้าบัญชีเงินฝากของลูกค้าที่เปิดให้กับธนาคารซึ่งมิใช่ผู้รับเงินตามแคชเชียร์เข็ค ธนาคารผู้เรียกเก็บเงินจะต้องรับผิดชอบผู้เป็นเจ้าของแท้จริงแห่งเช็คหรือไม่

ผู้ชี้控แคชเชียร์เข็คจากการผู้ออกเช็คคงมีอำนาจพ้องธนาคารผู้เรียกเก็บเงินตามเช็คให้รับผิดใช้เงินตามแคชเชียร์เข็ค หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยได้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกานี้ ๖๘๕๙/๙๕๖๒ แคชเชียร์เข็คพิพาทระบุชื่อโจทก์ที่ ๑ เป็นผู้รับเงินแม้ไม่ได้ขีดตราคำว่า "หรือตามคำสั่ง" แต่ได้มีการขีดคร่อมพร้อมกับมีข้อความว่า "A/C Payee Only" ในช่องขีดคร่อม อันมีความหมายว่า ห้ามเปลี่ยนมือและต้องจ่ายเงินเข้าบัญชีเงินฝากของโจทก์ที่ ๑ ที่มีแก่ธนาคารเท่านั้น โจทก์ที่ ๑ จึงเป็นผู้ทรงเช็คพิพาท แม้ในช่วงแรกของ การเรียกร้องกันโจทก์ที่ ๑ จะปฏิเสธไม่รับรู้การทำประกันชีวิตให้แก่โจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๗

แต่ตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๗๐/๑ บัญญัติให้บริษัทประกันชีวิตต้องร่วมรับผิดชอบด้วยตนประกันชีวิตต่อความเสียหายที่ด้วยตนประกันชีวิตนั้นได้ก่อขึ้นจากภาระทำการเป็นด้วยแทนประกันชีวิตของบริษัท โจทก์ที่ ๑ จึงเป็นผู้ทรงแคชเชียร์เช็คพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสาม

โจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นผู้ซื้อแคชเชียร์เช็คจากธนาคารผู้ออกเช็คไม่ได้เป็นผู้ทรงแคชเชียร์เช็คพิพาท จึงมิใช่เจ้าของอันแท้จริงแห่งเช็คนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๐๐ ที่จะมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ให้รับผิดชอบให้เงินตามแคชเชียร์เช็คพิพาท

โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้ทรงแคชเชียร์เช็คพิพาทขึ้นเครื่องพร้อมกับมีข้อความว่า "A/C Payee Only" ในช่องขีดคร่อมซึ่งมีความหมายทำงานของเดียวกับ "เปลี่ยนมีไม่ได้" หรือ "ห้ามเปลี่ยนมือ" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๙๙๖ การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้มีวิชาชีพประกอบการธนาคารเรียกเก็บเงินตามแคชเชียร์เช็คพิพาทไปเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๓ ทั้งที่ต้องนำเงินตามแคชเชียร์เช็คพิพาทเข้าบัญชีของโจทก์ที่ ๑ เท่านั้น ต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ กระทำการโดยประมาทเลินเล่อ เป็นภาระทำการระเมิดต่อโจทก์

โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้ทรงเช็คพิพาทขึ้นเครื่องและมีข้อความว่า "A/C Payee Only" มีความหมายทำงานของเดียวกับ "เปลี่ยnmีไม่ได้" หรือ "ห้ามเปลี่ยnmือ" และมีอำนาจฟ้องธนาคารจำเลยที่ ๑ ที่ต้องนำเช็คพิพาทเข้าบัญชีของโจทก์ที่ ๑ เท่านั้น แต่นำเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นการละเมิดต่อโจทก์ที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ต้องขาดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ที่ ๑ และต้องถือว่าวันที่จำเลยที่ ๑ สามารถเรียกเก็บเงินและนำเงินเข้าบัญชีของจำเลยที่ ๓ เป็นเวลาที่มีภาระทำการระเมิดต่อโจทก์ที่ ๑ ที่โจทก์ที่ ๑ มีสิทธิเริ่มคิดดอกเบี้ยเป็นต้นไป

คำถาน ทำพินัยกรรมทรัพย์สินแกนกว่าส่วนของตนให้แก่ผู้รับพินัยกรรม พินัยกรรมเป็นโมฆะหรือไม่ และผู้รับพินัยกรรมซึ่งเป็นทายาทจะถูกกำหนดให้รับมรดกหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกานี้ ๕๘๔๗/๒๕๖๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๙๖ ได้วางหลักการในการทำพินัยกรรมของบุคคลไว้ว่า "บุคคลใดจะแสดงเจตนาโดยพินัยกรรมกำหนดการเพื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง หรือในการต่าง ๆ อันจะให้เกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายก็ได้" ซึ่งบทบัญญัติแห่งมาตราวนี้มีความหมายชัดเจนว่าบุคคลจะทำพินัยกรรมกำหนดการเพื่อตายได้ก็แต่เฉพาะทรัพย์สินของตนเองเท่านั้น โดยไม่อาจทำพินัยกรรมกำหนดการเพื่อตาย ในทรัพย์สินของผู้อื่นได้

สิ่งปลูกสร้างพร้อมที่ดินพิพากษาตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๐๗๙ เป็นกรรมสิทธิ์รวมที่ ก. และ ส. ได้มาในระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยากันโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสและมีส่วนแบ่ง

เท่ากันคนละครึ่ง ก. จึงมีอำนาจที่จะจำนวนนายจ่ายโอนสิ่งปลูกสร้างพร้อมที่ดินพิพาทได้แต่ เนพาะส่วนของตนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๖๑ วรรคหนึ่ง โดยเมื่อ ส. ถึงแก่ความตาย สิ่งปลูกสร้างพร้อมที่ดินพิพาทในส่วนของ ส. ย่อมถือเป็นสินส่วนตัว ของ ส. ที่เป็นมรดกทกหอดแก่ทายาทโดยธรรมของ ส. ดังนี้ การที่ ก. ทำพินัยกรรมยก สิ่งปลูกสร้าง พร้อมที่ดินพิพาททั้งแปลงให้แก่จำเลยผู้เดียว จึงเป็นกรณีที่ ก. ทำพินัยกรรม ยกทรัพย์สินเกินกว่าส่วนของตนให้แก่จำเลยซึ่ง ก. ไม่มีอำนาจกระทำได้ โดยพินัยกรรมหรือ ข้อกำหนดพินัยกรรมที่มีเนื้อหาเช่นนี้ไม่มีบันญัติของกฎหมายระบุให้เป็นโน้มนาหรือ เสียเปล่าไปแต่เมื่อผลให้ทรัพย์มรดกตามพินัยกรรมตกให้แก่จำเลยเพียงส่วนของ ก. ผู้ทำ พินัยกรรมเท่านั้น

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๐๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๖๐๖ (๑) ได้วางหลักเกณฑ์ไว้สรุปความได้ว่า ทายาทคนใดยกย้ายหรือปิดบังทรัพย์มรดกเท่าส่วนที่ตน จะได้หรือมากกว่าส่วนโดยอั้งชลหรือรื้อถอนอย่างว่าด้วยการทำให้เสื่อมประโยชน์ของทายาทคนอื่น ทายาท คนนั้นต้องถูกกำจัดมิให้ได้มรดกเฉพาะส่วนที่ได้ยกย้ายหรือปิดบัง หรือต้องถูกกำจัดมิให้ ได้มรดกโดยแล้วแต่กรณี หรือหากบุคคลใดอั้งชลหรือรื้อถอนให้เจ้ามรดกทำหรือเพิกถอนหรือ เปลี่ยนแปลงพินัยกรรมแต่บางส่วนหรือทั้งหมดซึ่งเกี่ยวกับทรัพย์มรดก หรือไม่ให้การกระทำการดังกล่าว บุคคลนั้นต้องถูกกำจัดมิให้รับมรดกฐานเป็นผู้ไม่สมควร

ก. เจ้ามรดกทำพินัยกรรม ยกสิ่งปลูกสร้างพร้อมที่ดินพิพาททั้งแปลงให้แก่จำเลย ผู้เดียวโดยถูกต้องตามแบบของกฎหมายด้วยความประسังค์อันแท้จริงของ ก. เชง โดยจำเลย มิได้กระทำการยกย้ายหรือปิดบังทรัพย์มรดก ทั้งมิได้อั้งชลหรือรื้อถอนให้ ก. ทำพินัยกรรม เกี่ยวกับทรัพย์มรดกนั้นในประการใด แม้ ก. จะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินเกินกว่าส่วนของตน ให้แก่จำเลย แต่กรณีที่เป็นเรื่องที่ ก. กระทำไปโดยขาดความรู้ความเข้าใจในเชิงเห็นใจและ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ ก. และ ส. ได้มาในระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยากันโดยไม่ได้ จดทะเบียนสมรส เมื่อจำเลยมิได้กระทำการฝ่าฝืนต่ออบบัญญัติตามมาตรา ๑๖๐๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๖๐๖ (๑) และนอกจากนี้จำเลยยังเป็นผู้รับพินัยกรรม ซึ่ง ก. ได้ทำพินัยกรรม ยกทรัพย์สินให้เฉพาะสิ่งเฉพาะอย่างหรือทรัพย์สินที่ระบุตัวทรัพย์ได้ชัดเจนแน่นอน ได้แก่ สิ่งปลูกสร้าง พร้อมที่ดินพิพาทด้วยโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๐๗๘ อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของ มาตรา ๑๖๐๕ วรรคสอง จำเลยจึงไม่อยู่ในสถานที่จะต้องถูกกำจัดมิให้รับมรดก

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ